

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Alaniska, H., Maikkola, M., & Spets, H. (2024). Korkeakoulupedagogiikkaa kehitetään verkostoissa. *Oamk Journal*, (16). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202402055800>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 16/2024

Julkaisuvuosi: 2024

Tekijätiedot: Alaniska Hanna, Maikkola Merja, Spets Hanna

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202402055800>

Tiivistelmä: Artikkelissa kuvataan korkeakoulupedagogiikan verkostoja sekä niiden syntymistä ja historiaa. Siinä esitellään tarkemmin KouKe eli korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien verkosto: mikä se on, miten se toimii ja mitä verkosto tekee? Lisäksi artikkelissa kuvataan korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien toimijoita eri korkeakoulussa tarkemmin.

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Korkeakoulupedagogiikkaa kehitetään verkostoissa

7.2.2024 - Alaniska Hanna, Maikkola Merja, Spets Hanna

Korkeakoulupedagogiikan kehittäminen on koonnut yhteen eri toimijoita jo 1990-luvulta lähtien. Tässä artikkelissa kerrotaan historiallisesta Peda-forum-verkostosta ja esitellään nykyisiä molempien korkeakoulusektorien yhteisiä korkeakoulupedagogiikan verkostoja. Korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien KouKe-verkosto edistää aktiivisesti korkeakoulupedagogiikkaa koko Suomessa.

Korkeakoulupedagogiikan ja erityisesti yliopistopedagogiikan kentällä toimi pitkään Peda-forum-verkosto. Edelleen kuulee puhuttavan Peda-forumista ja erityisesti Pedaforum-päivistä. Peda-forum perustettiin Suomen yliopistokentälle vuonna 1994 Oulun yliopiston organisoimana.

Peda-forum-verkosto syntyi tarpeeseen lisätä laadukkaan tutkimusperustaisen opetuksen järjestämistä ja yliopistopedagogista koulutusta opetustyötä tekeville. Tärkeäksi nähtiin hyvien pedagogisten käytänteiden jakaminen. Opetusministeriö (nyk. opetus- ja kulttuuriministeriö) tuki yliopistoja tässä työssä hankeavustuksin.

Peda-forum toi kehittämiseen vahvaa ja innostunutta ilmapiiriä ja halua rakentaa yhdessä laadukasta yliopistopedagogiikkaa. Näkyvimmiksi ja toimivimmiksi yhteistyömuodoiksi muotoutuivat vuosien saatossa Pedaforum-päivät, oma pedagoginen lehti ja erilaiset teemaryhmät. Esimerkiksi päivät ovat olleet vuosien ajan suosittu kohtaamisfoorumi, jossa on haluttu jakaa omia käytäntöjä ja pysähtyä kuuntelemaan sekä oppimaan toisten kokemuksista.

Peda-forum loi vankan kivijalan

Peda-forum-verkoston haaste oli sen löyhä rakenne. Se perustui aktiivisten ja pedagogiikasta kiinnostuneiden toimijoiden työlle, jota tehtiin pääosin muiden työtehtävien ohella. Toimintaa yritettiin vakinaistaa, mutta useista erilaisista rahoitus- ja toimintamuotoesityksistä huolimatta toiminnalle ei saatu virallista tunnustusta eikä tukea.

Yliopistojen edellytykset pedagogiseen kehittämistoimintaan ja yliopistopedagogiikan arvostus ja asema ovat vaihdelleet paljon Peda-forumin historian aikana ja edelleen on havaittavissa eroja (ks. [1]). Merkittävä muutos oli myös opetus- ja kulttuuriministeriön pedagogisille hankkeille myöntämän rahoituksen loppuminen vuoden 2010 alusta yliopistouudistuksen myötä. Nämä kaikki vaikuttivat Peda-forumin toiminnan hiipumiseen 2010-luvulla.

Peda-forum oli kuitenkin luonut vankan kivijalan pedagogiselle kehittämiselle ja yhteisöille. Vaikka Peda-forumia ei enää ole, sen aloittamat toimintamuodot verkostot, Yliopistopedagogiikka-lehti [2] ja Pedaforum-päivät ovat edelleen olemassa uudistuneina ja laajentuneina (muun muassa [Pedaforum-päivät 2023](#), Tamk).

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteiset verkostot kehittävät korkeakouluopetusta

Peda-forumin aloittama keskustelu innosti edelleen ja keskustelua haluttiin aktivoida ja systematisoida yhteiseksi keskusteluksi ammattikorkeakoulujen ja yliopiston välille. Tätä työtä aloitti opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ja Oulun ammattikorkeakoulun Ammatillisen opettajakorkeakoulun koordinoima KOPE-kärkihanke vuosina 2017–2019, jolloin tehtiin systemaattisesti työtä yhteisen pedagogisen ymmärryksen ja toiminnan rakentamisessa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välille. Hankkeen aikana linjattiin myös yhteiset korkeakouluoppimisen laadun sinivalkoiset linjaukset [3], jotka tunnistetaan edelleen ajankohtaisina korkeakouluoppimisen linjauksina.

Hankkeen aikana erillisten verkostojen ja yhteistyömuotojen tilalle syntyi pedagoginen yhteistyö ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välille. Yhteisesti tunnistetaan, että oppiminen ja opetus rakentuu samantlaisille elementeille yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Korkeakouluilla on myös tunnistettuja eroavaisuuksia, jotka koetaan rikkautena ja molempia hyödyttävänä. Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on yhteinen korkeakoulupedagogiikka (ks. [4]).

Yhteisiä vakiintuneita verkostoja ovat ainakin Digipedaverkosto, KOPE korkeakoulupedagogiikkaa yhteistyössä Facebook-ryhmä ja KouKe-verkosto:

- [Digipedaverkosto](#) [5] on ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen toimijoiden yhteinen. Ryhmän tehtävänä on digitaalisen ja opetusteknologisen kuvan hahmottaminen

pedagogiikka huomioiden. Tavoitteena on toimia valtakunnallisena vuorovaikutuskanavana digiopetusasioissa ja tukea muita ryhmiä digipedagogisissa asioissa.

- [KOPE korkeakoulupedagogiikkaa yhteistyössä](#) [6] on Facebookissa toimiva ryhmä, joka on tarkoitettu kaikille korkeakouluopettajille, kehittäjille ja korkeakoulupedagogiikasta kiinnostuneille. Sen tavoitteena on jakaa tietoa, kokemuksia ja ideoita, mutta myös kysymyksiä liittyen korkeakouluopetuksesta- ja oppimisesta. Ryhmä perustettiin vuonna 2017. Siihen voi liittyä kuka tahansa ja ryhmän kaikilla jäsenillä on julkaisuoikeus. Vuonna 2023 ryhmässä on yli 1 500 jäsentä. Verkoston ylläpitäjänä toimii Oulun ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajankoulutus.
- [KouKe-verkosto](#) [7] on korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien ryhmä.

KouKe-verkosto kansallisena korkeakoulupedagogiikan vaikuttajana

KouKe-verkosto on korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien yhteyshenkilöiden verkosto. Verkoston tausta on myös Peda-forumin toiminnassa, sillä se on perustettu Peda-forum-verkoston alaryhmäksi vuonna 2007. Aluksi verkostoon kuuluivat kouluttajat ja kehittäjät yliopistosektorilta, mutta vuonna 2019 verkosto laajentui KOPE-hankkeen myötä myös ammattikorkeakoulujen kouluttajille ja kehittäjille.

KouKe-verkoston tavoitteena on jakaa tietoa, tutkimuksia, käytäntöjä ja kokemuksia liittyen korkeakoulupedagogiikkaan. Lisäksi tavoitteena on kehittää oman korkeakoulun pedagogista toimintaa yhteistyön avulla. Verkosto myös koordinoi valtakunnallisia ja vuosittaisia Pedaforum-korkeakoulupedagogiikan päiviä (kuva 1).

KUVA 1. Pedaforum-päivien logo vahvistaa kouluttajien ja kehittäjien yhteenkuuluvuutta.

Tärkeänä tehtävänä on myös valtakunnallinen vaikuttamistyö korkeakoulupedagogiikan edistämiseksi koko Suomessa. Tästä esimerkkinä verkosto teki kannanoton Digivisio2030-hankkeen hankehakemuksen luonnokseen ja nosti esille korkeakoulupedagogiikan merkityksen digitaalisuuden tukijana. KouKe-verkosto ehdotti muun muassa, että pedagogiikka nostetaan keskeiseksi kehittämisalueeksi ja sille nimetään oma asiantuntija hanketoimistoon.

Verkostoon kuuluvat korkeakoulun yhteyshenkilöt. Tällä hetkellä verkostossa on 1–4 yhteyshenkilöä 35 eri korkeakoulusta. Yhteyshenkilöt työskentelevät ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa ja heidän työhönsä kuuluu erilainen korkeakoulupedagoginen tuki omassa korkeakoulussa.

Verkoston koordinaattoreina on toiminut vuosina 2019–2023 **Hanna Alaniska** Oulun ammattikorkeakoulusta ja **Merja Maikkola** (kuva 2) Oulun yliopistosta. Vuonna 2024 verkoston koordinaattorina jatkaa Hanna Alaniska ja hän saa uuden koordinaattoriparin. Verkostolla on myös kaksi vertaisoppimisen vastuuhenkilöä vuodesta 2024 alkaen, joiden erityistehtävänä on organisoida vertaisoppimisen tilanteita ja paikkoja (ks. [8]).

KUVA 2. KouKe-verkoston koordinaattorit Merja Maikkola (vas.) ja Hanna Alaniska (oik.) sekä Hanna Spets (kesk.) kouluttajien ja kehittäjien seminaarissa marraskuussa 2023 (kuva: Tommi Karjalainen).

Keväällä 2023 koordinaattorit tekivät verkoston jäsenille kyselyn, jonka tulosten mukaan verkosto auttaa saamaan tietoa ajankohtaista asioista esimerkiksi digipedagogiikasta. Verkostosta saa vertaistukea, jonka kautta tunnistetaan muiden samanlaisia haasteita ja kehittämiskohteita. Verkoston avulla yhteyshenkilöille on rakentunut laaja kontaktiverkosto eri korkeakouluihin ja näin vertaisilta voi luontevasti kysyä neuvoja tai näkemyksiä omiin ajankohtaisiin kysymyksiin.

Koukelaisten suuri joukko

KouKe-verkostossa toimii yhteyshenkilöitä eri korkeakouluista, mutta on tärkeä tunnistaa, että korkeakoulupedagogiikka tukevia toimijoita on laajasti enemmän. Koukelaisia tutkittiin Oulun ammattikorkeakoulun ammatillisen opettajakorkeakoulun koordinoimassa Kokko-hankkeessa vuosina 2021–2023 tarkemmin.

KouKe-verkoston yhteyshenkilöiden avulla kerättiin korkeakouluilta yhteystietolista, jossa oli mukana korkeakoulujen ne henkilöt, joiden työ sisältää osittain tai kokonaan korkeakoulupedagogiikan kehittämistä tai kouluttamista. Tällaisia henkilöitä tunnistettiin olevan lähes 400. Tämä on iso joukko toimijoita, jotka edistävät työllään oppimista ja opetusta korkeakouluissa. (Kuva 3.)

KUVA 3. Koululaisia yhteisillä kehittämispäivillä Billnäsissa keväällä 2023.

Tälle lähes 400 koululaisten joukolle lähetettiin kysely, johon saatiin 113 vastausta. Kyselyn tulosten mukaan koululaisia löytyy lähes joka korkeakoulusta (yliopistoista 13/14, ammattikorkeakouluista 16/24) ja enemmistö heistä on naisia (74 % vastaajista). Heidän työnimekkeensä vaihtelevat ja niitä olivat esimerkiksi opettaja (n = 60), suunnittelija ja koordinaattori (n = 22), asiantuntija (n = 19), päällikkö ja johtaja (n = 17) sekä valmentaja ja ohjaaja (n = 8). [9]

Koululaiset ovat kokenutta joukkoa, sillä lähes kaikki olivat työskennelleet korkeakoulusektorilla yli kymmenen vuotta (81 % vastaajista) [9]. Kokko-hankkeessa tutkittiin myös koululaisten opetuksellista lähestymistapaa [10], itsesäätelytaitoja ja yhteisöllisyyden arvostusta [11].

Hanna Alaniska

lehtori

Ammatillinen opettajankoulutus

Oulun ammattikorkeakoulu

Merja Maikkola

yliopisto-opettaja

Oulun yliopisto

Hanna Spets

koulutussuunnittelija

Ammatillinen opettajankoulutus

Oulun ammattikorkeakoulu

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien osaamisen – Kokko

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on kehittää yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien osaamista, jotta heillä on valmiuksia toimia digitalisoituvissa ja yhteisöllisissä toimintaympäristöissä.

Kesto: 1.1.2021–31.12.2023

Rahoittajat: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Koordinaattori: Oulun ammattikorkeakoulu/Ammatillinen opettajankoulutus

Osatoteuttajat: Oulun yliopisto, Tampereen yliopisto, Turun yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Haaga-Helian ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu ja Tampereen ammattikorkeakoulu.

Hankkeen muut julkaisut Oamk Journalissa

Lähteet

- [1] Alaniska, H., & Maikkola, M. (2020). Korkeakoulujen pedagoginen koulutus. *Yliopistopedagogiikka*, (1). <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2020/12/30/korkeakoulujen-pedagoginen-koulutus/>
- [2] Yliopistopedagogiikka-lehti. (Julkaisuaika tuntematon). <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/>

[3] Oulun ammattikorkeakoulu. (2017). *Korkeakouluoppimisen laadun sinivalikoiset linjaukset*. Korkeakoulupedagogiikkaa yhteistyössä -hanke.

https://www.oamk.fi/files/9015/1619/6924/B-W-paper_2018b.pdf

[4] Murtonen, M., Alaniska, H., Hirsto, L., Ilola H., Maikkola, M., Nokelainen, P., & Postareff, L. (2022). Yliopisto- ja ammattikorkeakoulupedagogiikasta korkeakoulupedagogiikkaan. Teoksessa K. Mäki & L. Vanhanen-Nuutinen (toim.), *Korkeakoulupedagogiikka – ajat, paikat ja tulkinnat* (s. 47–60). Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2022-08/Korkeakoulupedagogiikka_screen.pdf#page=47

[5] Digipedaverkosto. (24.11.2023). *E-duuni wiki. Koulutus- ja opetusyhteistyö*. Haettu 19.12.2023 osoitteesta <https://wiki.eduuni.fi/display/CSCKOOTUKI/Digipedaverkosto>

[6] KOPE korkeakoulupedagogiikkaa yhteistyössä. (Julkaisuaika tuntematon). *Koti* [Facebook-sivu]. Haettu 19.12.2023 osoitteesta <https://www.facebook.com/groups/1279747255468608>

[7] KouKe – Korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien verkosto. (Julkaisuaika tuntematon). <https://koukeverkosto.wordpress.com/>

[8] Alaniska, H., Maikkola, M., & Spets, H. (14.9.2023). KouKe-verkosto systematisoi vertaisoppimista – pedagoginen osaaminen karttuu artikkelilukupiirissä tai yhteisillä lounailla. *Digivisio2030 -blogi*. <https://digivisio2030.fi/julkaisut/kouke-verkosto-systemisoi-vertaisoppimista-pedagoginen-osaaminen-karttuu-artikkelilukupiirissa-tai-yhteisilla-lounailla/>

[9] Virtanen, H., Murtonen, M., Myllykoski-Laine, S., & Postareff, L. (2022). Suomalaiset korkeakoulupedagogiikan kehittäjät ja kouluttajat – keitä he ovat ja miten he kehittävät omaa osaamistaan? *Yliopistopedagogiikka*, (1). <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2022/08/22/suomalaiset-korkeakoulupedagogiikan-kehittajat-ja-kouluttajat-keita-he-ovat-ja-miten-he-kehittavat-omaa-osaamistaan/>

[10] Myllykoski-Laine, S., Postareff, L., Vilppu, H., & Murtonen, M. (kesäkuu, 2022). *Interconnections between higher education educational developers' approaches to teaching, experiences of collegial support and utilization of feedback in teaching development* [konferenssiesitelmä]. Earli SIG Higher Education -konferenssi, Cadiz, Espanja.

[11] Virtanen, H., Vilppu, H., & Murtonen, M. (kesäkuu, 2022). *Connections between higher education pedagogy developers' regulation skills and the concrete ways they develop their own pedagogical expertise* [konferenssiesitelmä]. Earli SIG Higher Education -konferenssi, Cadiz, Espanja.